

SUOMALAIS-UGRILAISEN SEURAN VUOSIKERTOMUS TOIMINTAVUODELTA 2022

Päättävä vuosi on Seuran 139. toimivuosi. Vuoden aikana Seura on järjestänyt vuosikokouksen sekä kahdeksan kuukausikokousta. Koronaviruspandemia vaikutti Seuran toimintaan yhden kokouksen kohdalla: yksi kuukausikokouksista järjestettiin pelkän etäyhteyden välityksellä ja loput seitsemän hybridimuotoisina. Toimikausi alkoi 2.12.2021 Helsingin yliopiston tiloissa järjestetyllä ja etäyhteyden kautta välitetyllä vuosikokouksella, missä esitelmän piti esimies, professori Riho Grünthal otsikolla *Itämerensuomen kopulan historia*.

Vuoden 2022 kuukausikokouksissa kuultiin seuraavat esitelmät:

- 21.1. prof. emer. Juha Janhunen (HY): *Uralilaisten kielten sidotut morfeemit*.
- 18.2. FM Tuukka Karlsson (HY): *Kalevalamittaisen loitsun rekisterit Vienan Karjalassa*.
- 18.3. FT Csilla Horváth (HY): *Web2.0 in the time of pandemic: Internet as a domain of urban Mansi language use in the 2020s*.
- 22.4. FM Silja-Maija Spets (TY): *Marin menneen ajan tempukset intratermi-naalisina operaattoreina: vaihtelu ja sen syyt*.
- 20.5. prof. Sándor Maticsák (DE): *Orenburgin retkikunnan (1768–1774) mordvan, marin ja udmurtin aineistot*.
- 16.9. prof. Johanna Laakso (UW): *Uralistiikan käsikirjat*.
- 21.10. Prof. Helena Ruotsala (TY): *Untšo ennen ja nyt*.
- 18.11. FT Svetlana Edygarova (HY): *Kommunizm ponna plamennoj borec 'kommunismin puolesta hehkuva taistelija': udmurtin totalitaarinen kieli*.

Lisäksi 2.12.2022 järjestettiin Manuscripta Castreniana -seminaari, jossa pidettiin seuraavat esitelmät:

- Prof. Ulla-Maija Forsberg (HY): *Hantin kieliopin taustat ja sen editoiminen*.
- Prof. Sirkka Saarinen (TY): *Marin kieliopin taustat ja sen editoiminen*.
- Dos. Olesya Khanina (HY): *Enetsin kieliopin taustat ja sen editoiminen*.
- Dos. Timo Salminen (HY): *M. A. Castrénin kirjeenvaihto*.
- FM Paula Kokkonen (HY): *Komin kieliopin taustat ja sen editoiminen*.
- FT Reetta Eiranen (TY): *Tunteet, sukupuoli ja kansallisuusaate Natalia ja M.A. Castrénin kirjeenvaihdoissa*.

Varsinaisissa kokouksissa oli fyysisesti läsnä yhteensä 161 henkeä ja etäyhteyden välityksellä 198, yhteensä 359 henkeä. Kokousten fyysiset osiot järjestettiin Helsingin yliopiston tiloissa, Seuran toimistolla tai Tieteiden talossa.

Arkistoasiat

Seuran tutkimusarkiston ja toiminta-arkiston aineisto, joka on Kansallisarkistossa, on erillisestä sopimuksesta käytettävissä johtokunnan hyväksymään perusteltuun tutkimustarkoitukseen. Kuluvana vuonna tutustumis- ja käyttölupia on myönnetty Eugene Helimskin, T. E. Uotilan, Erkki Itkosen, Lauri Kettusen ja Eliel Lagercrantzin aineistoihin. Yksittäisiä arkistolupia myönnettiin toimikauden aikana yhteensä neljä. Seuran valokuva-arkistoa ylläpitää Museovirasto. Seuran kokoelma on vuonna 2021 julkaistu digitoituna avoimesti Museoviraston kuvapalvelussa osoitteessa <<https://www.museovirasto.fi>>.

Talous

Vuoden 2022 talous on näyttäytynyt varsin epävarmassa ympäristössä. Vielä vuoden 2021 loppupuolella kuluneen vuoden näkymät olivat varsin positiiviset koronapandemiasta toipumisen vanavedessä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun lopulla muutti kuitenkin suhdannetilannetta nopeasti heikompaan suuntaan, mikä näkyi erityisesti osakesijoittamisessa. Näin alkuvuonna kiihtymään päin ollut inflaatio sai runsaasti lisävauhtia ja inflaatiotahti pysyi historiallisen korkeana myös loppuvuoden aikana.

Palautuminen globaalin talouden kasvunotkahduksesta tulee olemaan hidasta ja siirtymä energiakriisin kannalta tarpeelliseen vihreämpään tuotantoon pitkä. Korkojen nousu ja kasvun hidastuminen ovat heijastuneet sijoitusmarkkinoilla lisääntyneenä heiluntana ja negatiivisena tuottokehityksenä tuoden tulosperustaisen arvostuksen viime vuosina totuttuun tasoon verrattuna selvästi matalammaksi. Seuran sijoituksissa tämä näkyy poikkeuksellisen suurina arvonalennuksina.

Seuran osalta riskiä on jaettu sijoitussuunnitelman mukaisesti mahdollisiin kotimaisiin sekä pieneltä osalta myös muihin pohjoismaisiin osakkeisiin. Seuran sijoitukset painottuvat edelleen sellaisiin tasaista osinkoa maksaviin kotimaisten yhtiöiden osakkeisiin, joiden pitemmän aikavälin arvostuksiin ja osingonmaksukykyyn voidaan edelleen uskoa.

Seuran taloudellinen tilanne on toimintavuoden aikana pysynyt hyvänä. Julkaisujen myyntituottoja on saatu yhteensä 6 749 euroa. Valtionavustusta julkaisutoimintaan haettiin hallinnollisista syistä vähemmän vuodelle 2022, toteutunut summa on 7 500 euroa. Tämän lisäksi seura on saanut avustusta digitointiin 13 984 euroa. Kordelinin säätiön useana vuonna myöntämästä avustuksesta Manuscripta Castreniana -hankkeeseen on käytetty viimeinen 75 000 euron osuus.

Varsinaisen toiminnan tuotot, 107 703 euroa, toteutuivat jonkin verran talousarviota alhaisempina. Varsinaisen toiminnan kulut, sisältäen apurahat 83 000 euroa, toteutuivat talousarviota korkeampina, 339 177 euroa, ja varsinaisen toiminnan alijäämäksi muodostui 142 532 euroa. Sijoitustoiminnan tuotot, joilla varsinaisen toiminnan alijäämää katettiin, olivat 88 442 euroa. Myös ne toteutuivat jonkin verran arvioitua alhaisempina.

Koska Seuran tilikausi on kalenterivuosi 1.1.–31.12., ei toimintakertomukseen saada kuluvan kalenterivuoden lopullisia talouslukuja. Ne löytyvät vuoden 2022 tilinpäätöksestä, joka valmistuu alkuvuodesta 2023. Tilinpäätös käsitellään vuosittain keväällä maaliskuun varsinaisessa kokouksessa. Tilinpäätös julkaistaan myös Seuran Aikakauskirjassa SUSA:ssa.

Väitöskirjapalkinnot ja apurahat

Seuran hallussa olevista rahastoista sekä yleisistä varoista on myönnetty kuluvan vuoden aikana apurahoja ja palkintoja yhteensä 75 000 euroa.

SUS:n ja Kotikielen Seuran yhteisen lautakunnan päätöksen mukaisesti August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastosta jaettiin viisi väitöskirjapalkintoa seuraavasti:

- Olli Kupariselle (TY) 4 000 euroa väitöskirjasta *Muutoksen mekanismit: Kolmen aikapisteen reaaliaikatu tutkimus Helsingin puhekielestä*,
- Mariann Bernhardtille (TY) 2 500 euroa väitöskirjasta *Määräisyys ja objektin merkitseminen mordvalaiskielissä*,
- Krista Teeri-Niknammoghadamille (TY) 2 500 euroa väitöskirjasta *Edessä ja edellä: Suomen ete-vartaloisten tilagrammien merkitykset ja metaforisuus*,
- Jaakko Raunamaalle (HY) 2 000 euroa väitöskirjasta *Finnic anthroponymy in the Middle Ages: Perspectives on pre-Christian and early Christian personal names*,
- Anu Rouhikoskelle (HY) 2 000 euroa väitöskirjasta *Direktiivien variaatio: Pyynnöt, neuvot ja ohjeet asiakaspalvelutilanteessa*.

Minette ja Otto Donnerin, Mikko Korhosen, Julius Markin ja lahjoittajien rahaston vuoden 2021 tuotosta jaettavan nuorten tutkijain ja tutkijoiksi aikovien 15 000 euron suuruiset apurahat saivat FM Markus Juutinen (OY) ja FM Mari Saraheimo (HY) väitöskirjatyöhön. Albert Hämäläisen rahaston tuotosta jaettiin Sisä-Venäjällä asuvien suomensukuisten kansojen tutkimukseen 15 000 euron apuraha FT Svetlana Edygarovalle (HY) tieteelliseen tutkimustyöhön, 11 000 euron apuraha FM Maria Fedinalle (HY) väitöskirjatyöhön sekä 6 000 euron apuraha FM Karolina Sikoralle (LY) kenttätööhön.

Julkaisutoiminta

Edellisen vuosikokouksen jälkeen ovat ilmestyneet seuraavat julkaisut:

Vuoden 2021 julkaisuina ilmestyi:

- *Finnisch-Ugrische Forschungen* 66. Toim. Jussi Ylikoski, Arja Hamari ja Lotta Jalava. 264 sivua, 36 euroa.
- *Manuscripta Castreniana Personalia I: Epistulae 2 – Correspondence between Matthias Alexander Castrén and Natalia Tengström*. Toim. Juha Janhunen ja Timo Salminen. 149 sivua, 50 euroa.

- *Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja* 98. Toim. Ulriikka Puura, Karina Lukin ja Sampsa Holopainen. 491 sivua, 38 euroa.

Vuoden 2022 julkaisuina ilmestyivät:

- *Manuscripta Castreniana Linguistica III: Tscheremissica*. Toim. Sirkka Saari-
nen. 135 sivua, 50 euroa.
- *Manuscripta Castreniana Linguistica IV: Syrjaenica*. Toim. Paula Kokkonen &
Jack Rueter.
- Petar Kehayov & Denis Kuzmin: *The Karelian dialect of Kolvitsa, Kola Penin-
sula*. SUST 277. 310 sivua, 40 euroa.
- *Finnisch-Ugrische Forschungen* 67. Toim. Jussi Ylikoski. 232 sivua, 36 euroa.

Manuscripta Castreniana -hanke

Manuscripta Castreniana on Seuran hallinnoima hanke, jonka puitteissa tuotetaan tieteellisiä, Castrénin työtä ja perintöä nykytutkimuksen valossa arvioivia editioita. Hankkeen julkaisuille on oma julkaisusarja ja internetsivut: editioita julkaistaan sekä paperisina niteinä että digitaalisina editioina. Hankkeen ohjausryhmään kuuluvat 2. varaesimies, prof. Ulla-Maija Forsberg, prof. Juha Janhunen, dos. Ildikó Lehtinen, dos. Timo Salminen ja dos. Karina Lukin. Ohjausryhmä on kokoontunut vuonna 2022 säännöllisesti.

Toimikauden aikana hanke on edistynyt suuresti Kordelinin säätiön myöntämän 150 000 euron apurahan ansiosta: vuosien 2021–2022 avustus oli järjestyksessä toinen Kordelinin säätiön myöntämä kaksivuotinen hankeapuraha. Toimikauden aikana hankkeessa on toimitettu ja julkaistu käsikirjoitukset, jotka koskevat Castrénin kirjoja sekä marin ja komin kielioppeja: mainitut käsikirjoitukset on julkaistu vuoden 2022 julkaisuina. Lisäksi toimikauden aikana on valmisteltu saamen, enetsin ja kamassin kielten käsikirjoituksia, jotka saadaan julkaisukuntoon myöhemmin.

Manuscripta Castreniana -sarjan ulkoasusta vastaa Seuran julkaisutoimittaja Anna Kurvinen. Toimikauden 2022 aikana dos. Timo Salminen, FT Olesya Khanina, dos. Taarna Valtonen ja FT Jack Rueter ovat tehneet toimitustyötä työsuhteisina tutkijoina Kordelinin säätiön tuella. FM Paula Kokkonen on saanut toimitustyöstään kertaluontoisen palkkion Kordelinin säätiön tuella. FM Elli Virmasalo on tehnyt avustavia tehtäviä ensin tuntityöläisenä ja sitten kokopäiväisenä tutkimusavustajana Kordelinin säätiön tuella. Prof. Juha Janhunen, prof. Sirkka Saarinen ja prof. Gerson Klumpp ovat osallistuneet hankkeeseen virkatyönä.

Suomen tiedekustantajien liitto myönsi kauden aikana 2 500 euron apurahan hankkeen verkkosivujen uudistamiseen.

Sähköiset julkaisut

Seura pyrkii aktiivisesti edistämään Open Access -julkaisua ja kehittämään käytäntöjään sen mukaisesti. Myös rinnakkaisjulkaisulupia on myönnetty toimikauden aikana.

Seura on jo vuodesta 2017 käyttänyt Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan ylläpitämää sähköistä journal.fi-alustaa: FUF:n, SUSA:n ja UH:n tilit on otettu aktiiviseen käyttöön toimitustyössä ja julkaisussa. Sarjajulkaisujen artikkelit vastaanotetaan palvelun kautta, toimitetaan palvelussa ja julkaistaan palvelun kautta verkossa joko suoraan tai embargon jälkeen.

Vuodesta 2021 lähtien käytössä on ollut myös Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan hallinnoima Edition.fi-portaali, joka on suunnattu monografiajulkaisujen verkkojulkaisuun. Suomalais-Ugrilainen Seura on julkaissut portaalissa SUST-sarjan julkaisuja.

Vanhon julkaisujen digitoimiseksi noudatetaan digitointisuunnitelmaa. Toimikauden aikana on digitoitu SUSA-sarjan vanhoja numeroita sekä julkaistu aiemmin digitoituja FUF-sarjan vanhoja numeroita. SUSAn digitointityö on toteutettu Suomen tiedekustantajien liitolta edellisen toimikauden aikana saadun 13 972 euron avustuksen turvin.

Kirjavarainhoitajan kertomus

Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan (TSV) julkaisukeskuksen hoidossa olevaan julkaisuvarastoon on ajalla 1.11.2021–31.10.2022 saatu uusia Seuran julkaisuja 3 nimikettä, 499 nidettä. Vaihtosuhteita Suomalais-Ugrilaisella Seuralla on ollut kyseisenä aikana 253. Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus on vuoden aikana lähettänyt vaihtokumppaneille 162 nidettä ja vastikkeettomia kappaleita 29 nidettä näyte- ja vapaakappaleiksi sekä arvostelijoille.

Tiedekirja on myynyt ajalla 1.10.2021–30.09.2022 Seuran julkaisuja 319 nidettä.

Helsingissä 1. joulukuuta 2022

Niko Partanen
Kirjavarainhoitaja
Suomalais-Ugrilainen Seura

Seuran muu näkyvyys

Seura tiedottaa toiminnastaan sähköpostilistalla, verkkosivuilla, Facebookissa ja Instagramissa. Facebook-sivulle ja Instagramiin päivitetään tiedot seuran kokouksista, seminaareista ja muista tapahtumista sekä tiedot uusista julkaisuista ja tilaisuuksista, joissa julkaisuja on myytävänä. Facebook-sivun uutisvirta on synkronoitu

myös Seuran verkkosivuille. Tarvittaessa Seuran tilaisuuksista ilmoitetaan myös esim. Helsingin yliopiston tapahtumakalenterissa.

Jäsenistö

Seuran uusiksi varsinaisiksi jäseniksi on toimikauden aikana hyväksytty seuraavat henkilöt: FT Pietro della Briotta Parolo Espoosta, MuT Pekka Huttu-Hiltunen Kuhmosta, FM Katriina Ketola Helsingistä, apul.prof. Konsta Kaikkonen Bergenistä, FM Alexandra Kellner Helsingistä, fil. yo. Elina Kivimäki Turusta, HuK Felix Mäkelä Helsingistä, FM Yasuko Nakai Tokiosta, FM Mari Saraheimo Helsingistä, HuK Ruska Ruuhimäki Turusta, prof. Ksenia Shagal Münchenistä, fil. yo. Mirjami Sipilä Turusta, FM Silja-Maija Spets Turusta, FT Milla Uusitupa Joensuusta ja FT Uluhan Özalan Helsingistä.

Vuosikokouksessa 2.12.2021 päätettiin kutsua Seuran uudeksi kunniajäseneksi dos. Ildikó Lehtinen Helsingistä ja Seuran uudeksi ulkojäseneksi filol. kand. Irina Novak Petroskoista.

Seura on myös saanut suruviestin koskien yhtä ulkojäsentään: Gert Sauer Berliinistä (2.12.2021) sekä kahta vakinaista jäsentään: Pasi Lankinen Järvenpäästä (6.8.2022) ja Samuli Aikio Utsjoelta (31.8.2022).

Edustusasiat

SUS:n ja Kotikielen Seuran yhteiseen lautakuntaan, joka päättää August Ahlqvistin, Kai Donnerin, Artturi Kanniston ja Yrjö Wichmannin rahastojen tuotosta jaettavista väitöskirjapalkinnoista, nimettiin Seuran edustajiksi 1. varaesimies Sirkka Saarinen ja 2. varaesimies Ulla-Maija Forsberg. Esimies Riho Grünthal kuului lautakuntaan asemansa perusteella. Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan syyskokouksessa seuraavaksi edusti 2. varaesimies Ulla-Maija Forsberg sekä Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa sihteeri Susanna Virtanen. Rahanvartija Meri Valtiala on osallistunut Seuran edustajana Kone Oyj:n, Wärtsilä Oyj:n ja Cargotec Oyj:n yhtiökokouksiin.

Henkilöstö

Seuran toimimiehinä ovat päättyvänä kautena olleet seuraavat: esimiehenä prof. Riho Grünthal, varaesimiehenä prof. Sirkka Saarinen, 2. varaesimiehenä prof. Ulla-Maija Forsberg, sihteerinä dos. Susanna Virtanen, rahanvartijana FM, merkon. Meri Valtiala, kirjavarainhoitajana FM Niko Partanen ja johtokunnan lisäjäsenenä prof. Kaisa Häkkinen, dos. Karina Lukin ja prof. Jussi Ylikoski, yliasiamiehenä FM Katriina Ketola.

Seuran kustannustoimittajana toimii FM Anna Kurvinen. Tuntityöläisenä (verkko)toimitustehtävissä on tällä kaudella toiminut yliasiamies FM Katriina Ketola sekä korkeakouluharjoittelijana HuK Toivo Qiu. Lisäksi FM Elli Virmasalo on suorittanut tutkimusavustajan tehtäviä ja FM Juha Kuokkala teknisen avustajan tehtäviä. Dos. Timo Salminen, FT Olga Khanina, dos. Taarna Valtonen ja FM Markus Juutinen ovat toimineet tutkimustehtävissä. Lisäksi Seuran palveluksessa on toiminut freelance-periaatteella kielentarkastajia ja kielenkääntäjiä.

Tilintarkastajana on toiminut KHT Johanna Hildén (KHT-yhtiö Nexia Oy) varamielenään joku muu KHT-yhtiö Nexia Oy:sta, toiminnantarkastajana toiminnanjohtaja Marja Lappalainen (M. A. Castrénin seura) sekä varatoiminnantarkastajana dos. Terhi Ainiala (HY).

Helsingissä 2. joulukuuta 2022

Susanna Virtanen, sihteeri

Suomalais-Ugrilaisen Seuran tilinpäätös vuodelta 2022

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2022

Varsinainen toiminta

Tuotot	
Julkaisujen myynti	6 748,77
Tekijänoikeuskorvaukset	182,16
Valtion erillisavustus	7 500,00
Muut erillisavustukset	91 472,00
Muut tuotot	1 800,00
Tuotot yhteensä	<u>107 702,93</u>
Kulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	183 196,25
Eläkekulut	27 137,21
Muut lakisääteiset henkilöstökulut	3 104,54
Henkilöstökulut yhteensä	<u>183 196,25</u>
Myönnetyt apurahat ja palkinnot	92 600,00
Painatuskulut	7 762,40
Muut kulut	36 939,23
Kulut yhteensä	<u>137 301,63</u>
Varsinaisen toiminnan tuotto-/kulujäämä	-243 036,70

Varainhankinta

Tuotot	
Jäsenmaksut	500,00
Varainhankinta yhteensä	<u>500,00</u>
Kulujäämä	-242 536,70

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Tuotot, Seura	
Osinkotuotot	236 041,46
Korkotuotot	0,00
Muut tuotot	5,49
Tuotot yhteensä	<u>236 046,95</u>
Kulut, Seura	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	909,63
Arvonlennukset	146 695,00
Kulut yhteensä	<u>147 604,63</u>
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	<u>88 442,32</u>
Tuotto/ kulujäämä	-154 094,38
Siirrot rahastoista, siirrot rahastoihin	74 077,68
Tilikauden yli-/alijäämä	-80 016,70

Tase 31.12.2022

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat	
Sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	1 353 438,39
Rahamarkkinat	<u>10 508,49</u>
Yhteensä	1 363 946,88
Sidottujen rahastojen varat	
Osakkeet ja osuudet	1 020 815,68
Rahamarkkinat	<u>64 525,97</u>
Yhteensä	1 085 341,65
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	16,82
Siirtosaamiset	<u>11 965,51</u>
Yhteensä	11 982,33
Rahat ja pankkisaamiset	<u>40 755,44</u>
Vastaavaa	2 515 662,26

Vastattavaa

Oma pääoma	
Pohjarahasto	20 463,96
Ed. tilikausien yli-/alijäämät	1 374 122,52
Rahastot	<u>38 883,84</u>
Sidotut rahastot	1 032 863,92
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-80 016,70</u>
Oma pääoma yhteensä	2 386 317,54
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Ostovelat	25 645,32
Muut velat	8 506,94
Siirtovelat	<u>95 192,46</u>
Vieras pääoma yhteensä	<u>129 344,72</u>
Vastattavaa	2 515 662,26

Tilinpäätöksen liitetiedot

Kirjanpitoasiakirjat

Päiväkirja	ATK-tulosteina
Pääkirja	ATK-tulosteina
Palkkakirjanpito	paperitositteina
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	erikseen sidottuna

Tositelajit ja säilyttämistapa

Kirjanpidot ja tositteet paperisina

Helsingissä 24.3.2023

Riho Grünthal
Matti Miestamo
Niko Partanen

Sirkka Saarinen
Karina Lukin
Meri Valtiala

Ulla-Maija Forsberg
Jussi Ylikoski
Susanna Virtanen

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Klaukkala 24.3.2023

Johanna Hilden, KHT